

Referat från

Varginformationsmöte i Järbo 2015-11-11

Representanter för Länsstyrelsen med enhetschef Joel Isensköld i spetsen, Viltskadecenter, LRF, Sandvikens kommun och Polisen deltog i detta möte vars syfte var att ge lokalbefolkningen information om åtgärder och planer med anledning av en – eller möjligen flera - närgångna vargar som observerats i Järbo och som också har dödat en kviga och två hundar.

Joel Isensköld började med att hälsa välkomna och beklaga att lokalen blev så trång för de cirka 350 personer som kommit till Gullhedskolans matsal. Därefter fick Jens Frank på Viltskadecenter ordet.

Han informerade kunnigt och sakligt om rovdjurs, och i synnerhet vargens, beteende och de förändringar som skett de senaste åren samt om de risker och skyddsåtgärder som kan vidtas.

Vargstammen har ökat i antal och utbredning och skador och konflikter med människa och tamdjur har också ökat. I huvudsak är det får som drabbas, men även kor och hundar. Elstängsel ger gott skydd kring betande djur. För hundar finns speciella "taggvästar" att använda och på senare tid har elvästar använts.

Om ett vargangrepp har skett är det mycket troligt att vargen återkommer snart igen.

Han försökte klargöra vad som är ett normalt beteende hos vargen. Den går gärna på mindre vägar och undviker inte enstaka hus och gårdar som kan finnas, men den söker sig inte heller dit om det inte är så att den finns föda eller annat som lockar där. Den är inte rädd för motorfordon. Hundar kan uppfattas som hot eller bytesdjur och kan bli angripet.

Varg kan liksom björn och lo skrämmas bort med skrämshot av gummikulor och knallskott, men det är inte givet att det hjälper om det som lockar rovdjuret finns kvar. Man ska aldrig mata ett rovdjur. Åtel kan också locka flera.

Hundtikar kan locka en varg under löptiden.

Sara Sundin, som är vilthandläggare, redogjorde för vilka krav som gäller för skyddsjakt, vilket nu är aktuellt för Järbo. Eftersom vargen har ett strikt skydd krävs att tre kriterier är uppfyllda för att sådan jakt ska beviljas (enligt bild 1).

Skydds jaktområdet är ganska snävt men nu är en ansökan om utökat område under utredning.

Licensjakt är beslutad för Ockelbo-Åmot reviret dit Järbo hör och avsikten är att alla djur inom reviret får skjutas – 6 djur.

Länsstyrelsens inriktning och förutsättningar är att det ska finnas tre revir inom länet och det övergripande målet är att bevara stammen till det antal djur som är beslutat på riksnivå, vilket innebär att ingen tillväxt sker.

Länsstyrelsen har inrättat en "akutgrupp" som kan hjälpa enskilda personer när särskilda situationer uppkommer.

Lars Fredin från Polisen informerade de regler och möjligheter de har att ingripa. I korthet innebär det att man kan avliva vilt vid ett akut läge, om inga andra medel anses möjliga.

Skyddsjakt - stegvis bedömning

- 1. Är det sannolikt att en allvarlig skada kommer att uppstå eller förvärras under rådande förhållanden?
Svar: Nej - ansökan avslås
Svar: Ja - till steg 2
- 2. Försvårar skyddsjakten bevarandet av arten?
Svar: Ja - ansökan avslås
Svar: Nej - till steg 3
- 3. Finns det en annan lämplig lösning?
Svar: Ja - ansökan avslås
Svar: Nej - skyddsjakt kan medges

Bild 1, kriterier för skyddsjakt

Lotta Zetterlund är ombudsman på LRF och hon ser samarbetet med Länsstyrelsen som bra. Den aktuella skyddsjakten har dock inte lyckats. Ett problem är att det tyvärr är den enskilde som får stå för alla kostnader i samband med jakten. Där vill hon ha en annan ordning med bättre stöd från staten.

De indirekta skadorna i form av t.ex. skrämda djur är också ofta stora och det drabbar enskilda.

Margareta Skog, rektor på Gullhedskolan, informerade kort om de rutiner som införts. Barnen får inte längre gå ut i skogen. Samtidigt är det viktigt att informera korrekt för att inte skapa rädsla.

Anette Gottfridsson på förskolan korrigerade de uppgifter som förekommit i pressen om att barnen inte längre får sova utomhus. Det är inte korrekt, men det sker numera under övervakning. Barnen är inte heller ute i skogen.

Efter denna genomgång blev det dags för allmänhetens frågor. De återges här mycket kort och med förkortade svar i den mån sådana kund lämnas

- Är det helt normalt att varg tar tamhund?

- Vad gör jag om vargen kommer när jag är ute med min hund?

Hund i koppel angrips inte. Den som leder hunden bör "väsna" för att skrämman vargen.

- Om vargen förföljer mig när jag är ute och rider får jag ha ihjäl den då?

Kan vara ett s.k. §28-fall, alltså "nödvärn".

- Är det för mycket rovdjur, för lite vilt eller är vargarna "sjuka".

Troligen finns andra orsaker, se Jens Franks information.

Flera synpunkter på hur jakten kan bedrivas framfördes. Kan man ha fällor, använda helikopter m.m. Svaret blev att fällor inte är tillåtna och inte heller effektiva och helikopter bara fungerar vid djup snö.

- Vi är oroliga för våra barns säkerhet?

Det svar som gavs var hänvisning till hur det har varit. Det finns under senare tid inga fall då varg har angripit människa. Uppenbarligen var många missnöjda med detta svar. Men från Länsstyrelsen var man tydlig med att säga att man arbetar med det som man har som uppdrag och att det innebär att beslut om skydds jakt är taget.

Ett råd man gav är att skapa en SMS-grupp för snabb information mellan de personer som deltar i jakten.

Lena fick applåder för sitt inlägg med fråga om hur hon skulle göra när hon är ute och rider och blir omringad av en varg.

Ett svar hon och andra i liknande situationer kan ta fasta på är att skrämman vargen med en "hockey-tuta".

Många frågor var upprepningar på detta tema som avspeglar folks stora oro för möte med varg eller angrepp liksom att man anser att denna oro inte tas på allvar och att det inte händer något. Frågor som gäller vargstammens storlek hänvisade Länsstyrelsen till en annan nivå. Den är bestämd av politikerna på riksplanet. En lärdom av mötet sa man var att se till att någon representant för dessa borde vara med vid eventuellt kommande möten.

Ett annat råd var att verkligen rapportera alla tillfällen då man iaktar varg. Om det inte finns dokumenterat så försvårar det åtgärder.

När det gäller frågan om det är en och samma varg som syns blev svaret enkelt: Det vet vi inte. Det finns inga andra möjligheter än DNA att svara på det.

Snabbnoterat av

Olle Thåström

Komplettering 2015-11-17

Sedan juli finns 83 registrerade observationer (på Rovobs.se) i Sandvikens kommun, varav omkring 60 i Järbo-Jäderfors området. Ca var 20 i central Järbo. Bara två av alla registrerade observationer är vad Länsstyrelsen kallar kvalitetssäkrade.